

BERNARDA OMAN, IGRALKA

RAVNOKAR JE DOPOLNILA ŠESTDESET LET, A V NJEJ JE NEUSAHLJIVA, MLADOSTNA, RAZIGRANA ENERGIJA, KI JE VEDNO BRBOTALA NEKJE POD POVRŠJEM, PA JI ZADNJA LETA IGRALKA DOVOLI, DA PRIKIPI NA PLAN. BERNARDA OMAN JE TUDI ZANIMIVA SOGOVORNIC, POLNA TAKŠNIH IN DRUGAČNIH PRIGOD IN MODROSTI, O KATERIH JE SPREGOVORILA TUDI Z NAMI.

Svoboda odločanja je čudovita reč

Bernarda
s sestro
Ireno

FOTO FACEBOOK

Vsak lik raziščeš,
greš v vse njegove
globine in poskušaš
najti nianse, razloge in
razlage za dobra, slaba
ali kruta dejanja, pravi
Bernarda. FOTO ARHIV PGK

»Največjo
tremo sem
imela, ko sem
RECITIRALA
TITU.«

Rodila se je v Novem mestu, saj je bila njena mama doma iz Vinjega Vrha. Mehkoba dolenjske pokrajine jo še danes navdušuje. »Spominja me na otroštvo, trgatve, obiranje sliv.« Gorenjska, kjer je odrasla, je že pokrajinsko malce ostrejša. Sama sebi zato danes pravi, da je neke vrste gorenjsko-dolenjska Ljubljancanka. »Gorenjska mi je približala planine in neukročen gozd, ki bi ga strašno pogrešala, če ga ne bi imela v življenju.« Rada gre v Izolo, kjer ima majceno stanovanjce, a gozda ne bi zamenjala. »Čeprav obožujem sprehode po morski pokrajini, po pečinah, pod klifi,« pravi. Torej je v njej tudi malce divje živalce? »Aha,« kar navihano prikima. »Vesela sem, da imam vse te možnosti. Grem tja, kamor me vleče in kar potrebujem.«

UBOGLJIVA DEKLICA

Imela je stroge starše in kot deklica je bila pridna, zadržana in ubogljiva. »V šoli sem se morala dobro odrezati, drugače bi mi trda predla,« se namuzne. Bila je zelo aktivna, tako kulturno kot športno. »Že v osnovni šoli sem bila dobra športnica, skakala sem v višino in kar hitro tekla. Pri klubu Triglav sem trenirala tek in vmes opravila izpiti za vaditeljico gimnastike, da

sem potem urila pionirke.« se spominja. Šport ji je še danes blizu. »Hodim, tečem, mnogo manj smučam, ker se bojim pri teh letih, rada pa grem na tekaške smuči in hodim na gyrotonic vadbo,« pravi. »Danes sem že osmi dan zapored doma telovadila. Ne vem pa, kako dolgo bo trajalo!« Njen poklic zahteva fizično kondicijo in Bernarda prizna, da se telo z leti spremeni in ima drugačne zahteve. »Zato je zjutraj že dobro, da se vsaj pretegnem, naredim nekaj počepov in predklonov, raztegnem hrbtenico.« Telo bi še bolj poznala, če bi obiskovala srednjo medicinsko šolo, o čemer je sanjala. »Na zahtevo staršev sem se vpisala na ekonomsko srednjo šolo. Strašno so se bali, da ne bi imela poklica ali bi ostala gimnazijska maturantka.« V šoli ni uživala in po njej se je hitro zaposlila. »Moji nadrejeni v Gorenjskih oblačilih so bili navdušeni nad mojimi sposobnostmi v

V predstavi Dom Bernarde Alba: raznolike vloge so ji dajale tudi širše razumevanje notranjega dogajanja v človeku. FOTO ARHIV PGK

komerciali,« se zasmeji, »mene pa to niti malo ni zanimalo.« A vajena je bila, da tisto, kar se ji naroči, dobro naredi. »Res sem imela stroge starše,« ponovi, »a sem v puberteti vso divjost notri prinesla.«

NORA NAJSTNIŠKA LETA

V najstniških letih jo je namreč precej razganjalo. »Zelo,« prikima. »Veliko sem

lagala, si izmišljevala, pogosto sem bila kaznovana, ker so me seveda kdaj ujeli pri laži. A čeprav je bil strah pred kaznijo prisoten, je bilo v meni toliko te sile, da si nisem mogla pomagati.« Žerjavica, ki je v njej tlela vse otroštvo, se je razžarela. »Izhajali smo iz krščanske družine, jaz pa sem bila politično aktivna v partiji, Zvezi socialistične mladine Slovenije, na sestankih, seminarjih ... A smo na koncu kar nekako speljali družinska nesoglasja,« pravi. Bernarda ima osem let mlajšo sestro Ireno, s katero sta veliki prijateljici. »Ravno toliko let razlike je med nama, da mi je šla takrat na živce. Danes sem hvaležna, da jo imam.«

Že v osnovni šoli je sodelovala pri dramskem krožku, imeli so kakovostne literarne večere in proslave, na katerih je v srednji šoli pogosto recitirala, saj jih je bilo res veliko. »Največjo tremo v življenju sem imela, ko sem recitirala Titu na Sv. Joštu za 1. maj. Vse drugo dandanes je skoraj mačji kašelj.« Je bil zadovoljen z njenim nastopom? »Mislim, da je bil, roko mi je že stisnil,« se namuzne. Po srednji šoli je bil logičen korak zaposlitev, saj njeni starši niso želeli, da bi študirala. Bali so se finančne odgovornosti, ker so imeli nizko plačo. A ker je v njej neki borbeni črviček, jo je čakala drugačna usoda. Ko se je po srednji šoli zaposlila, jo je stric povabil v mladinsko skupino v Prešernovem gledališču. »Nekdo je zbolel, pa sem zapolnila vrzel pri neki vlogi,« skromno

pove. Dovolj, da jo je pičilo igrilstvo in je z nekaj kolegi poskusila na sprejemnih izpitih na AGRFT.

MLADA IGRALKA IN MAMA

»Če ne bi bila sprejeta v prvem poskusu, bi najbrž obupala,« prizna. Ker si je prislužila Titovo štipendijo, so bile skrbi staršev manjše in novo življenje se je začelo. Bernarda je hitro vedela, da je igrilstvo pravo zanjo, in tudi starši so se sprijaznili z njeno odločitvijo. Če bi danes začnjala znova, bi ji bilo marsikaj težko začeti. »Tokrat pa je bilo mogoče vse, zdelo se mi je, da vem zmorem. V tretjem semestru sem že rodila Ano.« Ko je s partnerjem Janezom Dolinarjem dobila hčerkico, se njen tempo ni upočasnjal. »Tokrat se mi je zdelo, da bom že zmogla. Zdaj, ko se toliko govori o povezanosti mame in dojenčka, pa imam glede tega slabo vest,« pove. Z Ano sta danes močno povezani. »Zgodnje materinstvo mi je dalo več discipline, hkrati pa moč, silo in energijo.« Ponudbo iz celjskega gledališča je zavrnila, in – da je bila lahko bliže Ani – izbrala Prešernovo gledališče Kranj, ki še ni bilo povsem profesionalizirano. »Marsikdaj so mi tudi kolegi oporekli, češ da delujem

V gledališki kriminalni nadaljevanki Praznina spomina FOTO PETER GIODANI/ARHIV MGL

»V življenju se vedno malo LOVIMO NA OVINKIH.«

v amaterskem gledališču. Veliko jih ni vedelo, kako močno se trudimo za profesionalizacijo.« Tam je ostala kar

12 let in pravi, da je uživala v sodelovanju in opazovanju razvoja gledališča, krepitve ansambla in nastajanja čudovitih predstav.

Vloga mame je tudi igralskemu poklicu dodala nove dimenzije. »Paleta čustev je bolj barvita, bolj raznolika, ostrejša in mehkejša hkrati. Otrok ti odpira svet.« To je dobila pri Ani, danes pri vnukinjah. »Kot najstarejša v ansamblu MGL, kjer sem že več kot petindvajset let, opazim, da mi mladi ljudje ogromno ponujajo, zelo jih spoštujem in veliko mi pomenijo. Dajejo mi zanos, energijo, zvedavost, željo po znanju. Tudi vnukinji sta polni radovednosti, vprašanji, zakajev. V mlajših je res eliksir, ki tudi mene ohranja mlado.«

POMEMBNO SE JE POSTAVITI ZASE

Ko sta se z Janezom razšla, je bila Ana na

Dragi, doma sem!

***

V predstavi se Judy, ki je imela včasih zahtevno, a dobro plačano delo v finančnem svetu, odloči pustiti službo in postati gospodinja, kot bi živela v petdesetih letih 20. stoletja. Bernarda igra njeno mamo Sylvio, ki je Judy vzgajala v komuni, v kateri so se zavzemali za enakost spolov, in je razočarana, da njena hčerka ne zna ceniti feminizma. »Delno sem se našla v njej in lahko zagovarjam njena načela, pogled na svet in življenje, čeprav se mi ne zdi nobena skrajnost dobra. V bistvu so vse, ki se same preživljajo in vzgajajo otroke, na neki način superženske in jih spoštujem. Izobrazba pri tem ni pomembna.«

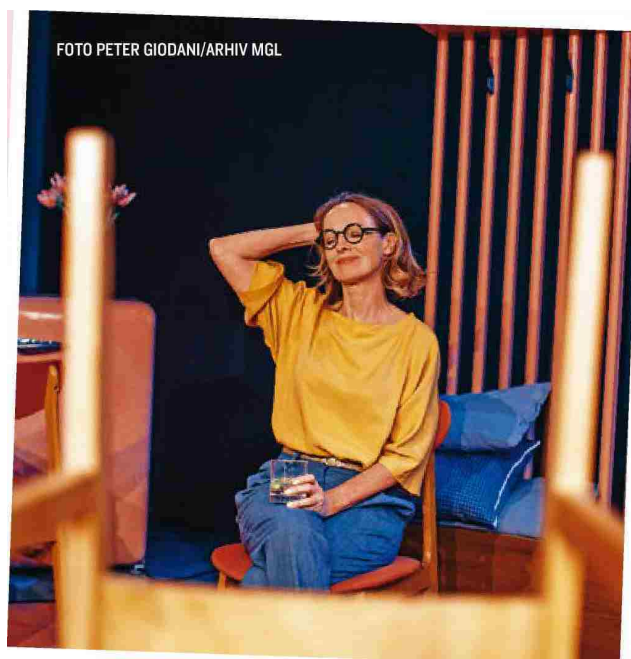

FOTO PETER GIODANI/ARHIV MGL

prvem mestu. »Odložiti moraš zamere in ego. To se nama je kar spontano zgodilo, najbrž sva takšna človeka. Nikoli si nisva ničesar očitala ali se grdo sprla. Očitno sva vsak po svoje to predelala, da sva lahko bila enotna v starševstvu.« Zdaj, ko je Ana starejša, je tudi odnos med mamo in hčerko drugačen. »Najbrž sva si bolj podobni, kot sva si pripravljene priznati,« bruhne v krogot. »Morda jaz bolj opazim, a ne opozorim na to. Naučila sem se, da mora vsak človek sam skozi preizkušnje, ki ga čakajo v življenju. Doživeti dobre in slabe stvari.« Seveda to ne pomeni, da jo je zlahka spustila. »V nekem obdobju sem si jo želela obvarovati pred napakami in ji pomagati, a se na to ni odzvala, zato sem odnehala.« Nekaj trenutkov premišlja, potem pa doda: »Pred leti sem si zaradi tega delala skrbi, ker sem mislila, da moram vse prevzeti na svoja ramena. A njeno življenje je njeno, kot je moje samo moje. Z veseljem pomagam, kadar me potrebuje in prosi za pomoč.« Zdaj je Ana mama trem otrokom in jo najbrž bolje razume. »Dobra mama je, skrbna in zelo ljubeča. Jaz sem bila stroga, tako kot moji starši, ona pa je bolj mila in bolj permisivna. Če vnukinji vprašate, kdo je v družini najstrožji, bosta rekli: 'Babica!'« Tudi obžalovanje nam ne koristi. »Marsičesa sem se morala naučiti in sem za to poiskala strokovno pomoč, na kar sem ponosna. Ne zmoremo vsega sami. Okrepila sem se in se naučila postaviti

zase.« Teга se je lotila zelo pozno, prizna. »Čeprav nikoli ni prepozno. Padla sem v cono udobja in marsikaj sprejela za ljubi božji mir. Že prej sem se poskušala postavljati zase, pa nisem vedno vztrajala. S pomočjo, ki sem jo poiskala, je šlo. Vedela sem, kako želim živeti in kakšni ljudje naj me obkrožajo.« Velik korak je že, da ugotoviš, česa ne želiš. »Kup stvari v življenju preprosto toleriramo in živimo z njimi, čeprav nam ni fino. Tudi jaz sem dolgo tako živela, dokler ni prišel čas za premik.«

SMEH IN SOLZE

Po petindvajsetih letih z **Borisom Kobalom** je zdaj že tretje leto samska in prizna, da je bila sprememba precejšnja. »Nenadoma v stanovanju ni več zvoka odpirajočih se vrat, korakov, cingljanja partnerjevega telefona ... Potrebovala sem kar dolga leta, da sem bila sposobna narediti takšno spremembo, ki ni preprosta.« Za ljubezen je odprta, pravi. »A ni nobenega navala,« se glasno zasmee. Letos se je že drugič sama odpravila na potovanje, tokrat v Jordanijo. »Najprej me je bilo strah, potem pa sem se počutila svobodno, ker sem lahko v vsakem trenutku počela, kar sem

hotela. Sicer pa se rada sprehajam, grem po trgovinah, se zapeljem v Trst na kavo, obožujem razstave, grem na koncerte. Veselim se tudi majhnih stvari, rož, ki si jih kupim, sladice, ki si jo privoščim. Svoboda odločanja je čudovita reč.«

Vnukinji ji dajeta ogromno ljubezni. »Skoraj prišla bi jo lahko. Stisneta se k meni, me poljubita in povesta, da me imata najraje na svetu. Dajeta mi igrivost in vrišč, tekanje, skrivanje, žgečkanje, cviljenje, ustvarjanje. Tudi povsem drugačni sta, **Ronja** je nežna princeska, **Nana** pa je bolj razbojniška.« Včasih jo seveda zaradi Nanine polti skrbijo tudi odzivi ljudi. »Ker vem, da so nekateri pač takšni. S človekom, ki bi kaj grdega pripomnil, bi preprosto pretrgala stike, s takšnimi ljudmi ne moreš sedeti z isto mizo.«

Svoj rojstni dan je preživela v družbi družine in prijateljev, za veliko žurko pač ni. »Vesela sem bila obiska najbližjih, ker če bi bila sama, bi se najbrž cmerala,« se pošali. »Čeprav sem zelo rada sama, v samosti veliko premišlujem, se umirim, poznam tudi občutek samote, ki je drugačen in zelo boleč.« Življenje jo je včasih seveda presenetilo. »Ni steklo tako, kot sem pričakovala, a ni s tem prav nič narobe. Zaradi tega nisem zagrenjena ali žalostna. V danem trenutku tegobe težko sprejmeš, a prej ali slej se spet utiriš in greš naprej. Takšno je pač življenje. Vedno se malo lovimo na ovinkih. So razočaranja, ljubosumja in boleči trenutki, a tudi nepričakovano veselje in zadovoljstvo, ko se zbudiš z voljo, energijo in željo, da bi gore premikal.

Prej ali slej spoznaš, da življenje mora biti takšno.

Smeš in solze.«

Petra Julia Ujave,

FOTO DEJAN JAVORNIK

»NAJBRŽ SVA SI Z ANO BOLJ PODOBNI, kot sva si pripravljene priznati.«

»Lahko si samo predstavljam, kako strašno hudo ji je moralo biti, da je zapustila svoja otroka,« pravi o Vidi v Reki ljubezni. FOTO POP TV